

8. Психологічна служба системи освіти України : методичні рекомендації / Міністерство освіти і науки України. Київ, 2022.
9. Закон України «Про охорону дитинства» // Відомості Верховної Ради України.
10. Закон України «Про освіту» // Відомості Верховної Ради України.
11. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» // Відомості Верховної Ради України.
12. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб».
13. Закон України «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради України.
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 № 866 «Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини».
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 02.04.2005 № 261 «Про затвердження Порядку призначення і виплати державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю і державної соціальної допомоги на догляд».
16. Постанова Кабінету Міністрів України № 505.
17. Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 18.11.2008 № 4591 «Про затвердження Порядку ведення особової справи дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування».
18. Сімейний кодекс України.
19. Безпалько О. В. Технології соціально-педагогічної роботи. Київ : Академвидав, 2012. 312 с.

ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНСТРУМЕНТУ SELFIE FOR TEACHERS

Тетяна ГУЛА,

*методист навчально-методичного центру оцінювання якості освіти
комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»*

Використання цифрових технологій стало невід'ємним елементом сучасної педагогічної діяльності. Особливо це проявилось в умовах пандемії COVID-19 та повномасштабної війни, розв'язаної росією проти України у 2022 році, коли заклади освіти були змушені перейти на дистанційне навчання. Цей перехід не лише забезпечив безперервність освітнього процесу, а й актуалізував потребу у формуванні нових професійних компетентностей педагогів.

Таким чином, цифровізація освіти в Україні є не лише вимушеним кроком у кризових умовах, а й стратегічним напрямом, що відкриває перспективи для

модернізації освітнього середовища та підвищення його стійкості до майбутніх викликів.

З метою вивчення стану цифрової компетентності педагогічних працівників, визначення їх потреб у професійному розвитку та сприяння формуванню освітньої політики України на основі фактичних даних у листопаді – грудні 2025 року було проведено дослідження стану розвитку цифрових компетентностей педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти України за допомогою інструменту SELFIE for Teachers. Дослідження реалізується в межах регіональної ініціативи з цифрової освіти в Україні Європейським фондом освіти (ETF) у партнерстві з Генеральним директором освіти, молоді, спорту та культури (DG EAC) Європейської Комісії, Міністерством освіти і науки України (далі –МОН) за інформаційної підтримки Міністерства цифрової трансформації України.

Інструмент дослідження: SELFIE for Teachers – багатомовний онлайн-інструмент саморефлексії, розроблений на основі Рамки цифрової компетентності педагогічних працівників ЄС. Його призначення полягає в підтримці педагогів закладів загальної середньої освіти в процесі осмислення використання ними цифрових технологій у професійній діяльності.

SELFIE for Teachers є інструментом, що відкриває педагогам можливість саморефлексії, допомагаючи усвідомити власні сильні сторони та визначити сфери, які потребують вдосконалення цифрової компетентності. Його головна цінність полягає у формуванні індивідуальної траєкторії професійного розвитку, орієнтованої на реальні потреби вчителя. Водночас цей інструмент органічно доповнює **SELFIE**, який спрямований на стратегічне планування та інтеграцію цифрових технологій на рівні всього закладу освіти.

Відповідно до Європейської рамки цифрових компетентностей педагогічних працівників (DigCompEdu), виділяють **6 сфер цифрової компетентності**, за якими здійснюється самооцінювання в інструменті SELFIE for Teachers:

1. **Професійна взаємодія (Professional Engagement):** охоплює використання цифрових технологій для спілкування та співпраці з колегами, обміну ресурсами, а також для професійного розвитку та дотримання етичних принципів і правил безпеки.

2. **Цифрові ресурси (Digital Resources):** стосується пошуку, створення, адаптації та спільного використання цифрових навчальних матеріалів, а також дотримання авторських прав.

3. **Навчання і викладання (Teaching and Learning):** охоплює планування та впровадження цифрових пристроїв і ресурсів у навчальний процес, організацію онлайн або змішаного навчання та зміну педагогічних підходів.

4. **Оцінювання (Assessment):** фокусується на використанні цифрових технологій для оцінювання учнів, надання їм зворотного зв'язку, залучення учнів до самооцінювання та аналізу результатів навчання.

5. **Надання можливостей учням (Empowering Learners):** передбачає використання технологій для забезпечення інклюзії, персоналізації навчання відповідно до індивідуальних потреб, а також підтримку активної участі та самостійності учнів.

6. **Розвиток цифрової компетентності учнів (Facilitating Learners' Digital Competence):** спрямована на навчання учнів безпечному, етичному та відповідальному використанню технологій, оцінюванню достовірності інформації та створенню цифрового контенту (Рис.1).

Кожний компонент цифрової компетентності оцінюється за 6 рівнями прогресу:

- A1 – Новачок
- A2 – Дослідник
- B1 – Інтегратор
- B2 – Експерт
- C1 – Лідер
- C2 – Новатор

Рис.1 Компоненти цифрової компетентності педагогів

Ці сфери загалом охоплюють **22 компоненти** цифрової компетентності в оригінальній рамці DigCompEdu, проте інструмент SELFIE for Teachers розширює їх до **32 компонентів** для більш детальної саморефлексії.

Після завершення саморефлексії педагог отримує індивідуальний звіт, який не лише оцінює поточний рівень, а й надає конкретні ідеї та поради, як перейти на вищий рівень цифрової компетентності. Таким чином, педагогічні працівники стають дизайнерами свого навчання – на основі результатів звіту вони можуть самостійно підбирати ресурси (курси, матеріали), планувати навчальні дії та впроваджувати зміни у свою практику.

Інструмент дозволяє проходити самооцінювання неодноразово. Це дає можливість порівнювати результати у часі, відстежувати динаміку свого професійного росту та оновлювати плани навчання.

SELFIE for Teachers дозволяє створювати групи (наприклад, у межах одного закладу освіти або кафедри) для спільного аналізу потреб. Це сприяє створенню професійного середовища, де колеги можуть обмінюватися досвідом, навчатися один у одного та планувати колективні заходи з підвищення кваліфікації. Результати можуть бути використані для розробки програм підвищення кваліфікації; адаптації освітніх політик; створення індивідуальних та групових траєкторій розвитку.

За результатами проведення саморефлексії в системі можна завантажити сертифікати участі та цифрові бейджі, що слугує додатковим стимулом для професійного вдосконалення.

Інструмент є зручним у використанні: самооцінювання проводиться українською мовою, займає 25-30 хвилин і може бути пройдено у зручний для вчителя час у визначений період. Інструмент має функцію автозбереження відповідей, тому самооцінювання можна здійснювати у кілька етапів.

У Кіровоградській області Дослідження стану розвитку цифрових компетентностей педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти за допомогою інструменту SELFIE for Teachers було проведено у період з 10 листопада по 12 грудня 2025 року. У ньому взяли участь 190 педагогів із восьми закладів загальної середньої освіти, відповідно до вибіркової сукупності. Відбір закладів освіти здійснювався випадковим чином, що гарантує об'єктивність та неупередженість результатів.

Отримані під час дослідження відповіді узагальнюються та обробляються з дотриманням вимог анонімності та конфіденційності.

17 березня 2026 року проведено онлайн-конференцію «Дослідження цифрової компетентності педагогічних працівників України». Під час заходу було представлено ключові результати, отримані в ході самооцінювання педагогів, які брали участь у дослідженні; сформовано відповідні стратегічні рекомендації; проаналізовано умови для регулярного та координованого використання інструменту.

За презентованим звітом загальний рівень цифрової компетентності педагогів Кіровоградської області становить 50,1%, що відповідає рівню B2 – Експерт (Рис.2).

Загальні результати педагогів Кіровоградської області

(відсоток від максимального балу)

Рис. 2 Загальні результати педагогів Кіровоградської області.

Це ставить область у **першу п'ятірку регіонів України** за показниками цифрових навичок педагогів поруч із Донецькою, Херсонською, Запорізькою та Луганською областями (Рис.3).

Рівень цифрової компетентності за регіонами

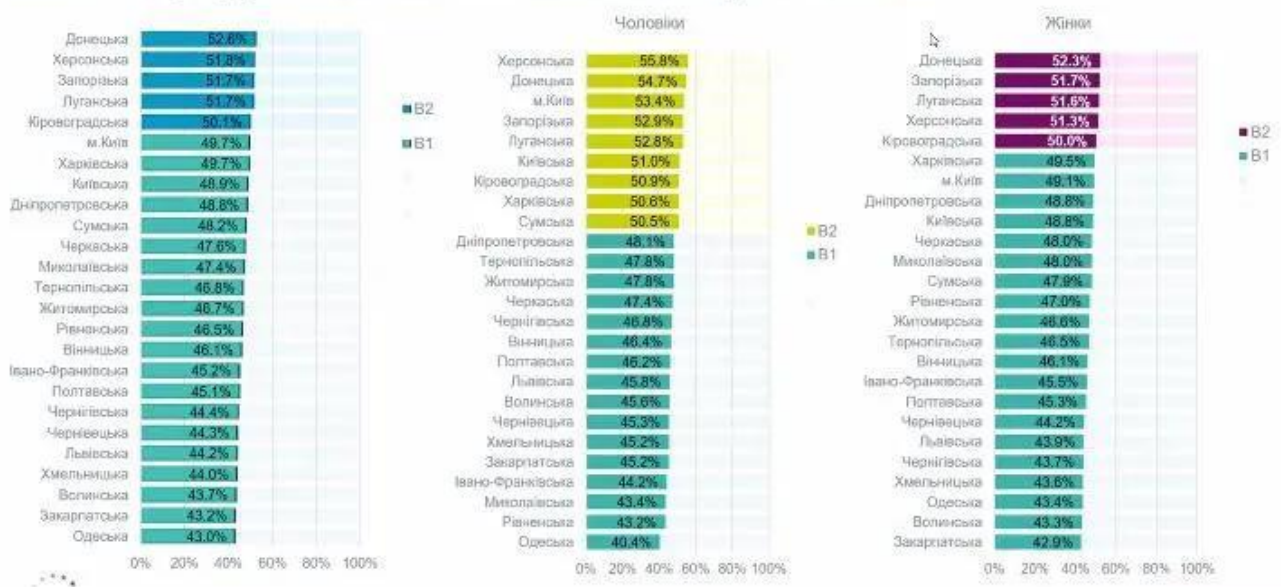

Рис. 3 Рівень цифрової компетентності педагогів за регіонами

За даними представленої діаграми, **Кіровоградська область** демонструє **стабільний рівень цифрової компетентності** серед педагогів із помітною збалансованістю між чоловіками та жінками.

Серед чоловіків рівень цифрової компетентності становить **50,5%**, що відповідає **впевненому рівню B1 із переходом до B2**. Це свідчить про достатню готовність до застосування цифрових інструментів у професійній діяльності – від онлайн-навчання до створення цифрового контенту. Серед жінок – показник **50,0%**, тобто практично ідентичний до чоловічого. Такий баланс між статями є позитивним індикатором розвитку цифрових компетентностей у регіоні та демонструє рівні можливості для їх удосконалення.

Результати педагогів Кіровоградської області, які взяли участь у дослідженні, вирізняються **стійким рівнем цифрової грамотності педагогів**, що свідчить про ефективну роботу і активне впровадження цифрових технологій у освітній процес. Регіон має потенціал для переходу від **базового рівня (B1) до просунутого (B2)** за умови системного професійного розвитку та підтримки цифрових ініціатив.

SELFIE for Teachers є ефективним інструментом для моніторингу та розвитку цифрових компетентностей педагогів. Його застосування сприяє формуванню сучасного освітнього середовища, здатного відповідати викликам цифрової трансформації та кризових умов.

Цей інструмент не лише сприяє індивідуальному розвитку цифрової компетентності педагогів, але й надає підтримку зацікавленим сторонам освітньої галузі України у створенні стратегій професійного розвитку педагогічних працівників, що охоплюють як педагогічну освіту, так і програми підвищення кваліфікації.

Список використаних джерел

1. Європейська Комісія. *План дій у сфері цифрової освіти (2021–2027)*. Brussels: European Commission, 2020.
2. Міністерство освіти і науки України. *Концепція розвитку цифрової компетентності педагогічних працівників*. Київ: МОН України, 2024.
3. Міністерство освіти і науки України. *Лист від 22.10.2025 р. № 1/22235-25 «Про використання інструменту SELFIE for Teachers у закладах загальної середньої освіти»*. Київ: МОН України, 2025.
4. SELFIE for Schools and Teachers. *Official Website of the European Commission*. Доступ: <https://ec.europa.eu/educators-go-digital> (ec.europa.eu in Bing).